

Sevmek fiili

Ankara'dan okuyucumuz: "Mü'minler arası uhuvvetin önemi nedir? Bazı sevgisizliklere ve titizliklere rastlıyoruz; hattâ bunların karşı tarafa hissettirildiğini görüyoruz. Oysa mü'minlerin birbirlerine kırıcı veya itici olmaması gerektiğini düşünüyoruz. Bunu hatırlatarak yumuşak davranması için uyardığımızda, Hazret-i Ömer'in 'Herkesi sevmek zorunda değilim! Kalp herkesi sever mi?' sözünün nakledildiğini ve sevgisizlikte haklılık arandığını görüyoruz. Bu konuyu işler misiniz?"

Hayatta en çetin şekliyle imtihan olduğumuzda hiç şüphe yok. Mü'minler arası sevgi, muhabbet, kardeşlik, husûmet, kin, nefret, adâvet... vs. duyguları sergilemekte ve ibrâz etmekte çok hassas ve büyük sorumluluklarımız var. Kur'ân'ın, "Mü'minler ancak kardeştirler; kardeşlerinizin arasını ıslâh ediniz!"¹ emrinde, âdetâ mü'minler arası ıslâh edilmesi gereken bir şeylerin hep bulunduğunu da vurgulamış olmaktadır. Bu ıslâh edilesi duygular, hiç şüphesiz, yukarıda bir bölümünü saydığımız menfî duygular olsa gerektir.

Kur'ân kötü duygulara tamamen kapalıdır. Kötülük gördüğümüz birisine aynı oranda da olsa kötülükle cevap vermek istesek, Kur'ân'dan aslâ onay bulamayız. Davranışlarında tutarsızlık, çelişki, samimiyetsizlik, dengesizlik, ölçsüzlük ve akılsızlık gördüğümüz bir mü'mini kınamamızı Kur'ân aslâ tasvip etmez. "İyilikle kötülük bir değildir. Kötülüğe, iyiliğin en güzeliyle karşılık ver! Bir de bakarsın, aranızda düşmanlık bulunan kimse candan bir dost oluvermiştir"² âyeti bize hem iyilik, hem de kötülük karşısında âdetâ bir "iyilik meleği" olmamızı emreder. "Takovâ sahipleri öfkelerini yutanlar ve insanları bağışlayanlardır. Allah iyilik yapanları sever"³ âyeti de, insanları sevmesek de, öfkemizi yutarak hissettirmememizi ve mutlak sûrette bağışlamamızı teşrî kılar.

Hiç şüphesiz herkesi eşit oranda sevmeyiz. Hiç şüphesiz hiç kimse takvâda, hizmet anlayışında, kâbiliyette, görgüde, insanlıkta, incelikte, estetikte, nezâkette, saygıda, sevgide bir değildir. Her yiğidin bir farklı yanı vardır. Hiç kimse bizim pergelimiz ve gönyemizle ölçülüp yaratılmış da değildir. Herkesin birden fazla kusur ve hatâlarının bulunması muhtemel ve hattâ tabiatı gereği olduğu gibi; sevdiğimiz ve değer verdiğimiz insanlar da hatâsız değildirler, dahası bizler de hatâsız değilizdir. Herkesi elbette sevmek zorunda değiliz. Fakat, bir mü'min olarak, sevmediğimiz kimselere, sevmediğimizi hissettirme lüksüne de sahip değiliz. Söz gelişi selâmı sabahı kesmek, sırtımızı dönmek, alaycı ve hafife alıcı tavırlar sergilemek veya yüzümüzü ekşitmek Kur'ân'ın tasvip ettiği davranışlar değildir. Hiç şüphesiz kardeşlerimizin hatâlarını kendilerine yapıcı bir üslûpla söylemeliyiz. Ama kınayıcı ve aşağılayıcı tavırlardan şiddetle kaçınmalıyız. Uhuvvet Risâlesini sırf kendi nefsimizi muhatap alarak okumalıyız. İhlâsta ikinci düsturumuzun da, "Bu hizmet-i Kur'âniyede bulunan kardeşlerinizi tenkit etmemek ve onların üstünde fazîlet fûruşluk nev'inden gıpta damarını tahrik etmemek"⁴ olduğunu unutmamalıyız.

Hazret-i Ömer (ra) günün birinde, "Ben falancayı sevmiyorum!" der demesine; ama daha sonra olanları kısaca arz edeyim: Bu söz adama ulaştırılır. Adam bu lâfı duyar duymaz soluğu Hazret-i Ömer'in (ra) huzurunda alır. Hazret-i Ömer'in (ra) dairesinde misafirleri bulunduğu halde içeriye dalar ve: "Ey Ömer! Ben İslâm Dîni aleyhinde herhangi bir harekette mi bulundum? Ben bir cinâyet mi işledim? Ben çirkin bir şey mi yaptım?" diye sorar. Her sorusuna Hazret-i Ömer "Hayır!" diye cevap verince, adam: "Sen bana buğz etmişsin! Oysa Cenâb-ı Hak, 'Mü'minleri yapmadıkları bir şeyden ötürü incitenler, şüphesiz açık bir yalan ve günah işlemiş olurlar'⁵ buyurmaktadır. Günahsız olduğum halde beni incitmen revâ mıdır? Allah seni affeder mi?" der. Kur'ân'dan âyet okununca, Koca Ömer'in (ra), dizlerinin bağı çözülür. Yanındakilere: "Vallahi adam doğru söylüyor! Ne İslâmiyet aleyhinde bir harekette bulunmuş, ne cinâyet işlemiş, ne de bir çirkin şey yapmıştır!" der ve adamdan özür diler, affını ricâ eder. Adam affeder.⁶

Demek, bazen özür dilemek de bir fazîlet ve erdem olarak hayatımıza girmelidir.

Dipnotlar:

1- Hucûrât Sûresi, 49/10,

2- Fussilet Sûresi, 41/34

3- Âl-i İmrân Sûresi, 3/134,

4- Lem'alar, s. 164,

5- Ahzâb Sûresi, 33/58,

6- H. Sahabe, 2/635.